

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:		Pretulu insertiunilor:		Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu		
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu .	7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „				

Congresulu bisericescu alu metropoliei ortodoxe romane din Transilvania.

Aronderea protopopiateloru a fostu cestiunea de carea s'a ocupatu congresulu cu preferintia in siedinti'a XVII. Ca la tóte cestiunile de interesu asia si la acést'a n'au lipsitu lungile desbateri. Ceea ce a ingreunatu si asia dicandu a impededatu resolvirea acestei cestiuni, a fostu lips'a proiecteloru de arondare in sensulu conclusului congresualu din 1870. Nr. 157. care hotaresce numerulu sufleteloru pentru unu protopopiatu intre 25,000 pana la 40,000. In sensulu acést'a singura dieces'a Aradului avea proiectu corespundietoriu, pe candu proiectele Archidiecesei si Caransebesiului erau fórté departate de la prescriptulu conclusului congresualu amintitu. Dar si proiectulu diecesei Aradului érá defectuosu in privinti'a dotatiunei protopresbiteriloru. Astfelu elu s'a relegatu de nou la sinodulu eparchialu ca se-lu completeze si in punctulu acést'a. Ér proiectele celoru doue diecese s'au relegatu ca sinódele eparchiale respective se presinte pentru congresulu viitoriu noue proiecte de arondare.

In siedinti'a XVIII. comissiunea organisatóre a raportatu in cestiunea infintiarei a doue episcopie noue, in provinci'a nóstra metropolitana. Raportorulu An. Trombitiasiu da cetire unui actu prezentatu de Inaltu Preasantitulu Metropolitu Miron Roman in cestiunea acést'a, care suna:

Cu privire la conclusele congresuali din 1870. Nr. 105. si din 1874. Nr. 55. referitoriu la cestiunea de a-se infintiá doue episcopii noue in provinci'a nóstra metropolitana cu parere de reu trebuie se raportezu maritului congresu, cà ce e dreptu cestiunea acést'a de mare importantia s'a ventilatu in decursulu timpului in conferintie tienute cu unii fruntasi ai clerului si poporului nostru, dar inea nu s'a petrecutu pe cale oficiala pana acolo, ca in tóte detairile ei se-o putemu vedé limpedita si se avemu tóte datele necesarie la o deslegare finala.

Cu tóte acestea nu potu face se nu me folosescu

de ocasiunea sesiunei presente congresuali spre a încercá se se accelereze deslegarea acestei cestiuni si se se procure posibil'a mangaiere acelor parti din provinci'a nóstra metropolitana, cari in situatiunea loru de astadi cu preferintia sunt interesate in cestiune.

Nu numai decorulu bisericeei nóstre nationale, dar si ratiunea de administrare a eparchieloru recere, ca provinci'a nóstra metropolitana cu unu numeru de crestini peste 1 1/2 milionu, se fia impartita in mai multe eparchii, decátu câte avemu astadi si se avemu in fruntea acelora unu numeru completu de archierei.

Dupa ce ocaionalminte chiar si din partea organeloru superiori guverniali s'a recunoscutu, ba chiar s'a accentuatu necesitatea de a-se inmultí numerulu episcopieloru nóstre, tóta dificultatea ce se mai póte nasce la acésta inmultire nu póte stá in altu ceva decátu singuru numai in mijlócele materiali, ce se receru la sustienerea noueloru organe eparchiali.

Privindu acésta parte a cestiunei, eu sum de acea firma credintia, cà cu mijlócele ce le avemu astadi si cu adaugerea unoru contribui, la cari am poté contá, daca s'ar face apelu la simtiulu bisericescu mai vertosu alu comuneloru immediatu interesate, si in fine dupa o reducere corespundietória a numerului reprezentantiloru sinódeloru eparchiali si ai congresului, poporatiunea nóstra de unu milionu si mai bine de jumătate va fí in stare de a sustiené preste totu cinci eparchii cu tóte atributele acelora.

Condusu de acésta socotéla mi-iau voi'a a propune, ca maritulu congresu se binevoiésca de astadata a decretá in principiu infintiarea a doue eparchii noue in provinci'a nóstra metropolitana, si spre acestu scopu a insarciná pre consistoriulu metropolitanu, ca pre bas'a acést'a se faca o arondare noue a intregi provinci'i metropolitane asia, ca partile banatice cu séu fora atragerea unui contingentu din teritoriulu archidiecesei se formeze doue eparchii cu resiedintiele in Caransebesiu si Timisióra; apoi partile proprie ungurene cu anec-

sarea unui contingentu corespondietoriu din arhidieceasa se constituie alte doue eparchii cu resiedintiele in Aradu si Oradea-mare, ér teritoriulu Transilvaniei cu dismembrarea partiloru atrase la eparchiele banatice si unghurene se remana si pe viitoriu la arhidieceasa, avendu consistoriulu metropolitanu a tiené in vedere, ca minimulu poporatiunei unei eparchie se nu fie mai josu de 250,000.

Cátu pentru mijlocele materiale, consistoriulu metropolitanu ar fi de a-se insarciná totodata, ca reflectandu la cele 50 de mii fl. testate spre scopulu acest'a de fericitulu arhiepiscopu si metropolitu Andrei Baron de Siaguna se erueze cu de amenuntulu mijlocele banesci, ce esista deja spre sustinerea organismulu bisericescu eparchialu in intréga provincia metropolitana; se puna la cale pe calea consistorieloru eparchiale colecte, pentru sporirea aceluor midilóce, si cu deosebire se védia, carea ar fi partea aceea, care partile transilvane declinate de a-se rupe de catra arhidieceasa, ar avé se-o primésca din averea si dotatiunile arhidiecesei.

In fine se védia consistoriulu metropolitanu, cum in urmarea noiei arondari a provinciei metropolitane si respective a sporirei eparchieloru s'ar poté aduce unele dispusetiuni din statutulu organicu in consonantia cu nou creand'a stare a lucrurilor si deosebi, cum s'ar poté cu unu calculu bunu inpuciná numerulu reprezentantiloru sinodali si congresuali asia, ca acela in totalitatea sa dupa noua arondare se nu fie cu nimicu mai mare, de câtu ce este astadi.

Tóte rezultatele acestoru insarcinari se le cuprindia consistoriulu metropolitanu intr'unu proiectu detaiatu, care se-lu substerna negresitu la procsimulu congresu ordinariu, intielegandu-se de sine, cà prin nou'a arondare a provinciei nóstre metropolitane si adeca prin infintiarea a doue eparchii dotatiunea normala presinta a episcopiloru nu se póte inpuciná; de altmintre pentru fiitorii episcopi minimulu dotatiunei se nu fie sub 8000 fl. anuali.

In legatura cu acésta propunere a Preasantitulu Metropolitu, Cav. de Puscariu citeste urmatórea propunere: Luandu in considerare, cà alegerea de metropolitu celu ce e totodata si Arhiepiscopu alu Ardealului, in sensulu statutulu organicu §. 154. p. 3. s'a reservatu la competinti'a congresulu nationalu bisericescu, pe candu alegerea episcopiloru sufragani in sensulu §-lui 97. alu „stat. org.“ e lasata la competinti'a respectiveloru sinode eparchiale;

Prin urmare considerandu cà Arhidiecea a pierdutu dreptulu de a-si alege pre Archiereulu seu fora de ingerinti'a celoralalte eparchii, pe candu acestea alegu pre Archiereii sei fora concursulu arhidiecesei;

Considerandu mai departe cà de si stat. org. concede ca la casu de lipsa se se póta alege de Metropolitu si unulu carele nu e archiereu, totusi deórace atátu ordinea ierarchica, câtu si natur'a lucrului precum si buna cuviintia recere, ca Metropolitulu, care in sensulu canóneloru e celu d'an-

taiu intre Episcopi, de regula se se aléga dintre Episcopi, amintit'a concessiune esceptionala a „statutulu organicu“ in fapta se vedesce nepracticavera si numai ar face pre ori care concurentu ne archiereu pentru totu deuna imposibilu de ori-ce ulterioara aspiratiune; prin urmare arhidiecesi neavendu archierulu seu consacratu nici nu ar poté concurge cu vre-unu candidatu de egala conditiune canonica la intregirea scaunulu metropolitanu;

Considerandu si aceea, cà fiacare diecesa sufragana e reprezentata in congresu, in consistoriulu metropolitanu si in sinodulu Archiereiloru, pe deo parte prin episcopii sei, ca votanti, si pe de alta parte si prin Metropolitulu loru ca presiedente, precandu Arhidiecea a e reprezentata acolo numai prin votulu eventualu alu Metropolitulu seu ca presiedente;

Considerandu preste tóte si aceea, cà Arhidiecea pe timpulu vacantiei scaunulu metropolitanu, tocmái la cele mai insemnate si vitale acte, candu se lucra despre intregirea acestui scaunu, nu e reprezentata in sinodulu Archiereiloru de felu, éra la consistoriulu metropolitanu, care pregatesce, si la congresu care efeptuiesce alegerea de metropolitu nu e reprezentata ca cele lalte eparchii si prin Archiereii loru, si in fine mai considerandu si aceea, cà ar servi numai spre inaltierea vazei si demnitatii metropolitulu si spre usiurarea agendelu acestuia, daca ar avé langa sine unu archiereu ajutatoriu:

Subscrisii condusi de indemnulu despre o parte de a delaturá defectele si anomaliele susinsirate, ce ne indreptatescu multu si mahnescu adencu inimile arhidiecesaniloru, éra despre alta parte de-a recomensá incátva dreptulu arhidiecesaniloru de a-si alege ca celelalte diecese, eschisivu pre Archiereulu seu si totodata de-a inlesní administrarea si a marí vaz'a bisericeii, si-i eu, ca totdeuna, si acum din ans'a cestiunei despre inmultirea eparchieloru, se propuna, *ca intr'una cu deslegarea cestiunei despre inmultirea eparchieloru, si totu pre aceasi cale se se decida, ca postulu de vicariu arhiepiscopescu, pre viitoriu se se indeplinésca prin unu archiereu alesu prin sinodulu arhidiecesanu dupa modalitatea prescisa in „statutulu organicu, pentru alegerea episcopiloru sufragani, si cà acestu archiereu se aiba locu in sinodulu episcopiloru, in rendulu acestora, se póta in arhidieceasa implini tóte acelea functiuni archieresci ce i-le incredintiéza Arhiepiscopulu in tóte afacerile arhidiecesane.*

Acésta propunere subscrisa de 19 deputati congresuali din Arhidieceasa, si presentata in timpu, candu nu avea locu nici dupa firea lucrului nici dupa regulamentulu afaceriloru interne, càci ea nu are nici o legatura cu cestiunea infintiarei de noue eparchii, ér dupa regulamentu, propunerile se facu in siedintie nainte de-a se trece la ordinea dilei, se transpusa la comissiunea organisatóre spre a veni cu unu raportu asupra ei in siedinti'a urmatóre, a XIX.

In siedinti'a acést'a s'a ascultat propunerile comissiunei organisatóre relativu la infintiarea a doue

eparchii și sistemizarea postului de vicariu-archiereu pentru Archidieceasa. În sinulul comisiei erau două propuneri una a majorității aparată de Dlu Babesiu și alta a minorității reprezentată prin An. Trombitiasiu. Propunerea majorității se reasume în următoarele: se recomandă spre primire în principiu atât înființarea a două eparchii cât și propunerea referitoare la sistemizarea postului de vicariu-archiereu, însă cu următorii adausi: cauză această se se transpune consistoriului metropolitan spre studiere, care după ascultarea sinodului arhieresc se-o supuna congresului viitoriu pentru hotărâre finală, dimpreună cu cauză a celor două eparchii înființând.

Er propunerea minorității formulată de Zacharie Boiu suna astfel: Tote actele privitoare la înființarea proiectatelor două eparchii și la vicariul arhieresc se transpune consistoriului metropolitan spre pertractare și propunere la congresul procsimul a măsurilor de lipsă, după pronunțarea în acestu obiectu a sinodelor eparchiale și a sinodului arhieresc.

După lungi și infocate debateri punându-se la votu propunerile acestea, se primesc propunerea majorității cu 32 de voturi contra 27 voturi.

În ședință următoare a XX a urmatu la ordine raportul comisiei pentru „Fundatiunea Gozdu”. Raportorul Ioan Lengheru dându lectura raportului comisiei, din această s’a vedutu starea îmbucurătoare a fundatiunii și congresul dându absolutu reprezentanției fundatiunii totodată și-espri-ma multă zelul pentru zelul neobosit și sacrificiile morale aduse de reprezentanți, și în specialu de membrul acesteia cav. de Puscariu, pentru prosperarea fundatiunii.

Proiectu *)

de procedura în procesele matrimoniale și divorțiale.

I. Despre foru.

§. 1. Procesele divorțiale se trată și se decidu prin cele trei foruri stabilite în statutul organic și adeva în I-a instanță prin scaunul protopresbiteral, în a II-a instanță prin senatul curat bisericesc alu consistoriului diecesan și în a III-a instanță prin senatul curat bisericesc alu consistoriului metropolitan (§. 33. p. 2, § 121. p. 10. §. 166. stat. org.), — cu excepțiunile prevădute în această procedură.

§. 2. La aducerea sentințelor meritore privitoare la divorțu părților litigante fiecare foru trebuie se fia compus din numerulu prescriu în statutul organic §. 32. și resp 115. 162.

§. 3. Fie-care foru are langa sine unu defensoru alu legilor, care este chiamatu înainte de aducerea sentinței a-si dá în scrisu parerea sa despre cauza. Elu pôte asistă la pertractarea și deciderea procesului cu votu informativ (§. 440—442. Comp. dr. can.)

Defensoarele legii dela forul I. nu pôte reprezentă pe părți în procese, ci cadu în competență a forului, la carele elu funcționează, er defensoarele consistoriului eparchialu nu pôte reprezentă pe parti în procesele din eparchia și defensoarele dela alu III. foru nu pôte fi reprezentante alu părților din întregă provincia metropolitană.

*) Congresul a primitu acestu proiectu en bloc, în modu preliminaru, până la sesiunea viitoare.

§. 4. În procese divorțiale nu se admitu judecatori aleși de părțile litigante (arbitri, juri) v. §. 426. C. dr. can. C. 9. sin. ecum. IV. din Calcedon, can. 16 sin. loc. din Cartagen’a.

II. Despre recusatiuni și delegatiuni.

§. 5. Recusatiunea vre-unui membru alu forului are locu:

1. Cându vre-unu membru séu presedintele forului este ruditu în spitiele oprite de statutul org. cu vre-un’a dintre părțile litigante séu cu parintii, tutorii séu curatorii acestor’a (stat. org. §. 35. 112. 162.)

1. Cându vre-unu membru séu presedintele forului a servitu séu servece în același procesu de marturie séu reprezentantu alu vre-unei părți litigante.

3. Cându vre-unu membru séu presedintele este inimicu doveditu alu vre-unei părți litigante séu stă în procesu cu aceea.

4. Cându celu ce a fostu membru votatoriu, séu reprezentantele vre-unei părți în același procesu la forul de josu, devine membru votatoriu la forul mai înaltu.

§. 6. Ivindu-se atari pedeci la vre-unu membru alu forului, presedintele acelu foru este datoriu din oficiu séu la cererea părților a substitui pre membrul impedecat cu altu membru; éra ivindu-se atari pedeci la 3 din cei 6 membri ai forului de I. instanță, atunci consistoriul va delegă pre altu foru de I. instanță.

Provenindu atari pedeci la membrii dela a II-a instanță, atunci episcopului respective arhieriscopului i compete a substitui pre membrii impedecati.

Presedintele se substitue prin celu mai betranu asesoru.

§. 7. Causele de recusare au se se cerceteze din oficiu; inse și părțile litigante sunt datorie a aduce aceste pedeci la cunoscinti’a forului de timpuriu, căci déca vre-unu foru aru decide procesul fara privire la aceste, decisiunea numai atunci se pôte anulă, déca acelea pedeci au fostu séu au trebuit se fia cunoscute membrului respectivu séu presintelui și nu s’au descoperitu forului.

III. Despre sferă activității forului.

§. 8. Procesele divorțiale precum și toate causele matrimoniale se intentă, se petrectă și decidu, asemenea și cercetarea dovedilor se face mai înainte la forul protopresbiteral de I-a instanță după normele acestei proceduri și pe bas’a canónelor bisericești dreptcredinciose gr. or. Forul de prima instanță este îndreptatitu de va cere trebuintă a cită părțile litigante, pre parintii, tutorii, curatorii séu aperiții loru spre ascultare.

§. 9. Asemenea și forul de a II-a instanță pôte cită părțile, pre parintii, curatorii séu tutorii loru înainte sa.

§. 10. Forurile de I-a instanță au se pörte deosebite protocoale de esbite pentru causele matrimoniale, și sunt datorie a asterne consistoriului la 1 Ianuaru și 1 Iuliu a fie-carui anu unu conspectu despre toate procesele divorțiale încaminate la acelu foru.

§. 11. Actele procesuale finite se pastră în arhivele scaunului protopresbiteral.

IV. Despre competență a forului.

§. 12. Partea actora are a caută pre partea incta la forul acesteia, carele și în casu de reconvențiune (contra-actiune) rămâne competentu până la finirea procesului. (§. 424. Comp. dr. can. Can. 38 sin. loc. din Cart. Art. XLVIII din 1868.)

§. 13. Pentru creștinii apartenatori de vre-o eparchia a metropoliei, forul competentu de I-a instanță este acelu scaun protopresbiteral în alu carui tractu părțile și au domiciliul stabilu mai pe urma, séu fiindu domiciliul acest’a dubiu, în alu carui tractu ele și-au avutu do-

miciliulu stabilu dupa cununia, séu neconstatandu-se domiciliulu stabilu, in alu carui tractu ele s'au cununatu.

Forulu competente de a II-a instantia este acelu consistoriu diecesanu, carui'a substă forulu competentu de I-a instantia.

Aceste se intielegu si in procesulu edictalu pentru pribegire.

§. 14. Normele §-lui premergatoriu se estindu si asupr'a acelu apartienatori de provinci'a nostra metropolitana, cari s'au cununatu afara de ace'a, déca ei se voru reasiedia in provinci'a metropolitana (§. 4. stat. org.)

§. 15. Déca părțile cununate in provinci'a noastră metropolitană se voru divortia (despartă) afara de ace'a, divortiu in metropolia numai atunci va avé valóre, déca procesulu loru din nou se va petractá respective esaminá si decide de catra forurile competente din provinci'a metropolitana.

§. 16. Controversele despre competintia intre forurile de I-a instantia a unei eparchii se decidu finalminte de catra consistoriu eparchialu, ér acelea intre forurile diferitelor eparchii de catra consistoriu metropolitanu.

§. 17. Competinti'a in casuri de casatorii miste se reguléza prin legile civile (art. de lege 48. din 1868. si procedur'a civila).

§. 18. Forurile au a-si esaminá competinti'a din oficiu séu in urmarea obiectiunei părtilor.

§. 19. Competinti'a unui foru nu se póte alterá prin invoirea părtilor.

§. 20. Actele petrecute la unu foru parutu de competentu, a carui incompetintia inse s'a adevéritu mai apoi, potu se aiba, afara de decisiunea finala, valóre si la forulu competentu; acestu din urma inse póte ordiná intregirile necesarie.

§. 21. Petractările si indemnările de pace premergatorie incaminării procesului divortialu se potu face cu deplina valóre dinaintea preotiloru, in ale caroru parochii se afla părțile litigante in acelu timp.

V. Despre prezentarea si reprezentarea inaintea forului.

§. 22. Părțile litigante au de a se presentá in persóna inaintea deregatorie bisericesci, cându se cere, éra cu cele minorene se potu presentá si parintii séu tutorii lor; asemenea si in casuri de absentare a lor; pentru acei ce stau sub curatela este a se citá curatorulu pusu din partea autoritatilor civile competente. Incercările de pace au sè se faca totdeun'a in fati'a părtilor si cu aceste, spre care scopu, aflandu-se de lipsa, se potu citá singure părțile invrajbite. Asemenea si incaminarea (pornirea) procesului si ori-ce declaratiune pentru staruirea de despartire (divortiu) séu abatere dela cererea divortiuului, precum si declaratiunea de multiamire séu nemultiamire cu sentinti'a adusa are sè se faca nemijlocitu de părțile litigante.

§. 23. Advocati publici precum si aperiatori autorisati de consistorii se primescu ca reprezentantii ai părtilor, cându nu se cere infatisiarea acestor'a in persóna; reprezentantii inse au la prim'a infatisiare a lor, cându acést'a se intémpla fara parti séu in primul scriptu se produca plenipotentia speciala referitória la procesu si subscrisa de partea litiganta si de doi martori pricepetori de scrisóre, éra in casu de minorenitare si de càtra tatalu séu tutorulu partii. Representantii se potu autorisá si cu cuventulu la protocolu.

VI. Despre actoru, inctu si aratatoriu.

§. 24. Actoru si inctu póte fi numai barbatulu séu femeia, cari sunt cununati dupa lege.

§. 25. Inctulu póte deveni actoru in acél'a-si procesu, déca elu in primul seu respunsu asupra actiunei reconvine pre actoru cu alte invinuri si asemenea cere despartirea, dara din alte motive. (Comp. dr. can §. 439.)

§. 26. Prin reconventiune nu se alteréza competinti'a forului.

§. 27. Aratatoriu póte fi ori-ce crestinu, carele cu temeiu aduce la cunoscenti'a jurisdictiunii bisericesci casatorii si convietuiri nelegiuite si condamnate de biserica.

VII. Despre citatiuni si intimatiuni (admanuari.)

§. 28. Admanuarea citatiuniloru si hotaririloru judecatoresci catra părțile interesate se efeptuesce prin parochii locali, cari sunt datori fara amenare si sub responsabilitate a admanuá harthiele venite, a luá despre primire subscrierea adresatului in fói'a de admanuare (filera), si a aterne acést'a numai decátu la scaunulu protopresbiteralu, éra in casu de refusare ori de absentare a partii, a raportá despre acést'a respective despre ubicatiunea absentului.

§. 29. Admanuările se facu la man'a părtilor litigante, si fiindu aceste minorene intr'un'a si la parinti séu tutori. (§. 22.)

Candu partea pórtá procesu prin representante legitimatu, decisiunile si scriptele de allegatiuni se admanua acestui'a.

§. 30. Protopresbiterulu este datoriu a intimá scrisorile presentate la scaunu fara amenare la partea pírita prin parochii tractului éra in altu tractu prin recuirarea protopresbiterului respectivu.

§. 31. In casuri, cându se cere infatisiarea partiloru in persóna si acestea la facut'a citatiune nu voru a se infatisia, se póte cere ajutoriu autoritatiloru politice spre a aduce pre neascultatoriu inaintea forului.

VIII. Despre procederea forului.

§. 32. La desfiintiarea casatoriiloru si cununiiloru ilegali (clandestine) si in casurile prevediute in §. 34. judecatori'a bisericesca de I-a instantia, in alu carei tractu s'au facutu séu esista acele, si cari séu prin pira nemidilocita séu la mandatulu consistoriuului i-au venitu la cunoscentia, purcede intru tóte din oficiu dupa normele procedurii sumarie. Éra la desfiintiarea casatoriiloru legale, procede forulu dupa normele procedurii ordinare, si numai atunci, cându vre-o parte cere divortiu, dupa incaminarea si pertractarea procesului divortialu purcede forulu spre eruarea adevérului in cercetarea dovediloru dupa principiulu investigationalu (§. 444. Comp. dr. can.)

IX. Despre procedur'a sumaria.

§. 33. In procedur'a acést'a, dupace judecatoriulu a aflatu píra séu aratarea destulu de temeínica, numai decátu citéza partile si in casu de lipsa si pre parintii séu tutorii lor si persónele culpabile spre pertractarea causei in modu sumariu, adeca fara alegate formale luandu spuselu interesatiloru la protocolu si staruindu din oficiu a eruá adevérat'a stare a lucrului, ér in casu de necesitate pasiesce de locu la investigatiune, si dupace s'a doveditu pe deplinu ilegalitatea cununii, scaunulu pronuncia anularea acesteia si desfacerea partiloru prin sentintia.

Astfelu de sentintie se asternu fara intardiare din oficiu la consistoriu dimpreuna cu tóte actele si documentele spre revisiune.

Sentinti'a consistoriuului se publica partiloru in fiinti'a de fatia si defensorului. Atatu partile catu si defensorulu potu luá recursu de nulitate la a III-a instantia in terminu de 15 dile dela publicare.

Acestu recursu nu impedece esecutarea sentintiei.

§. 34. Dupa form'a procedurii sumarie se tratéza si cererile pentru restituirea vietiei conjugali (procesulu matrimonialu) precum si alte sfedi intre parti, cari nu ajungu pana la unu procesu divortialu, asemenea si pertractarile de pace, asupra caror'a protopresbiterulu decide **prin decretu.**

X. Despre pertractările de pace și pertractarea procesului divortialu.

§. 35. Indata ce s'au nascutu diferintie între fetele casatorite, cari aru indemná pre vre-un'a din ele a cere divortiu (despartire), ambele parti sunt datória a se infatisiá la parochulu lorú séu la preotulu locului si a spune aceluia causele de cërta si vointia lorú in privintia legaturii de casatória. Preotulu este indatoratu a incercá cu tóte midilócele bisericesei si morale pace între densii; éra déca nu-i va succede acést'a, la 15 díle a chiamá inca doi crestini si a repetá in fatia lorú incercarile de pace.

Déca incercarile aru remané fara succesu, preotulu are a dá partii jalbuitoare unu atestatu officiosu subscrisu si de barbatii increderei, in care atestatu se adeverescu incercarile de impaciuire si rezultatulu, si cu acést'a indruma partile la protopresbiterulu competentu. (§§. 13., 14., 15., 16.)

§. 36. Infatisiandu-se partea jalbuitoare cu atestatul preotului la protopresbiteru, acést'a va chiamá inaintea sa ambele parti si éra-si va incercá asemene a le impaciuí.

Convingandu-se protopresbiterulu pe deplinu, cá nuse pote restabilí pacea si vietuirea impreuna, elu va dá partiloru indrumarile trebuintió se pentru urdira procesului; si le va indrumá a aduce atestate oficióse de botezu si de cununia, si in casu de trecere dela alta religione, si despre acést'a; séu dupa impregiurari densulu va recurá aceste atestate din oficiu.

Pentru aducerea documentelor de trebuintia la urdira procesului precum si spre a statorí inceperea acestuia si alegerea modului de procedere, protopresbiterulu hotaresce o di noua de infatisiare in terminu celu multu de 30 de díle.

§. 37. La acésta di de infatisiare, la carea potu fi fatia si reprezentantii plenipotentiatii ai partiloru, protopresbiterulu va reasumá inca odata pe scurtu causele de cërta si indemnările spre pace, si remanendu acele fára succesu, — dupace s'a convinsu pe deplinu despre competintia forului, enuncia necesitatea procesului si statorese cu partile, respective plenipotentiatii lorú form'a protocolara séu scripturistica a procederei dupa normele §-lui urmatoriu.

§. 38. Partile au voia a-si alegere in procesulu divortialu form'a procederei si adeca séu form'a protocolara, dupa carea ele ori reprezentantii lorú fiindu fatia inaintea protopresbiterului aleshéza la protocolu, — séu cea scripturistica, dupa carea aleshéza prin inscri-suri prezentate la foru.

De la alegerea facuta partile nu se mai potu abate.

In casu, candu partile nu se unescu in alegerea formeii, protopresbiterulu prin decretumotivatu pe scurtu si enunoiatu de locu, va stabili acea forma, carea va fimai acomodata impregiurariloru si va aduce mai putine spese. De regula va preferi procederea protocolara.

In contra acestei decretari nu se concede remediu de dreptu.

§. 39. Despre pertractarile amintite in §§. 35—38. protopresbiterulu va luá protocolu in modu sumariu, la care va aclude tóte atestatele aci amintite, si cari apoi dimpreuna cu protocolulu se voru alaturá din oficiu la procesu.

Partile au dreptu a ceti si a decopiá protocolulu si atestatele.

XI. Despre procedur'a ordinara (procesu divortialu).

§. 40. Procesele divortiale se pertractéza in forma protocolara séu scripturistica.

In acestu procesu se concede partiloru a alegá pana la cuadruplica, si adeca: a-si da actorulu actiunea, inctulu respunsulu, contra carui'a actorulu da replic'a, apoi inctulu duplic'a si apoi érasu actorulu triplic'a si inctulu cuadruplic'a.

XII. Despre instruirea procesului divortialu.

§. 41. Actiunea va cuprinde d. e. urmatóarele: etatea si religionea, resp. trecerea si cununi'a partiloru (1-a, 2-a etc.), timpulu convietuiri si alu desbinarii lorú, ocupatiunea si locuintia lorú; déca au prunci, cãti, de ce etate, si sexu? causele desbinarii si motivele divortiuului, éra déca vine la midilocu adulteriulu, se se numésca persónele culpabile, séu déca esista prunci nelegiuiti, se se produca atestate de botezu, si se arete persónele, cari póta vin'a casatoriei nefericite, precum si aducerea tuturoru dovediloru, in fine se se precizeze petitulu in meritulu causei si a speselorú procesuali (§. 473. C. dr. can.)

§. 42. Partea incta sé se dechiare la tóte espusetiunile actiunei, se întregésca lipsele, se indrepte erorile si neadeverurile ei, sé se dechiare asupra dovediloru aduse, se-si aduca dovedile sale si se-si precisedie petitulu in privintia causei principali si a speselorú.

§. 43. In alegatiunile urmatóre sé nu se mai repeteze cele enarate.

§. 44. De regula este petitulu actiunei divortiale: deslegarea matrimoniului, éra alu respunsului partiei incte este: sustienerea aceluia. Petite conditionate, adeca prin cari un'a séu alta parte face despartirea séu convietuirea aternata dela platirea speselorú procesuali séu dela contracte despre avere, nu se potu luá in consideratiune.

§. 45. In procesulu scripturisticiu fie-care scriptu are a se presentá in dóue esemplare, dimpreuna cu aclosele in originalu si copie, dintre cari unu esemplariu cu aclosele originale se retiene la foru, éra celalaltu cu copiele acloselorú se impartiesce partiei contrarie cu resolutiunea cuviintiósa.

In procesulu protocolaru aclosele se potu produce numai in originalu, cari se retienu la foru si se potu aci vedé si decopiá.

Aclosele actorelui se insémna in rendulu lorú cu litere, ale inctului cu cifre.

Rubrulu unui scriptu are se cuprinde: numirea forului si locului lui, numirea partiloru, numirea scriptului, titlulu procesului si numerulu acloselorú (§. 30. 1854).

§. 46. Atestatele de botezu si de cununie, trebuiescu se fia edate in form'a matriculelorú originale, ca estrase fidele din acelea, ér unde matriculele prescise séu inmatricularea aru lipsi, in forma de adeverintie oficióse prevediute cu subscrierea parochului si sigilulu parochialu.

§. 47. Cine aduce dovada prin marturii are se formuleze in procesulu scripturisticiu intrebarile (utripuncte), pre cari forulu le póte întregi si rectificá.

§. 48. Scriptele aduse in procesulu scripturisticiu, cari nu sunt scrise si subscrise de catra partea litiganta, trebuiescu se fie signate de unu advocatu séu aperatoriu autorisatu, altcum sé se retramita scriptulu procesualu spre indreptare (ord. con. din 25/10 : 1871/2. 1870).

§. 49. In procesulu protocolaru protopresbiterulu deschide unu protocolu pentru fie-care procesu, carele se incepe cu actiunea si se continua cu alegatele partiloru, trecendu-se in acel'a si resolutiunile si tóte alte dispoziitiuni, in rendu, precum urméza acestea pana la fine, cu datulu si subscrierile necesarie. Aclosele vinu la loculu lorú citate si cu semnulu convenitu prevediute, éra suplicii deosebite, asemenea si protocóle de investigatiune si biletele de admanuare se insémna între aclosele in rendulu ce au urmatu. Tóte resolutiunile si decisiunile date partiloru sunt a se prevedé si cu datulu espeditului. Protocolulu incheiatu trebuie cusutu si atiele imprimare cu sigilulu forului.

§. 50. In procesulu scripturisticiu deschide protopresbiterulu unu registru pentru fie-care procesu, (carele întregu se pastréza in unu fasciculu) éra in registru se trecu in rendu cronologiu tóte actele si scriptele sub numeri si cu titlulu lorú prescurtu si datulu dimpreuna cu aclosele; éra registrulu servescu apoi ca rotulu de acte. Fie-care

scriptu s'eu suplica intrata la foru se prevede la capulu rubricei cu datulu la carele au intratu (presentatulu si cu nr. procesului, pr. 1. Maiu 1873 ad Nr. 8) cu carele se prevedu tóte aclusele (cu ad Nr.)

Totu scriptulu, ce se indà la foru, are sè se petróca in protocolulu de esibite si sè se provéda cu numerulu suu.

§. 51. Protopopulu este responsabilu pentru corect'a insemnare a termineloru si a presentatorulu, in specie a apelatiuniloru si recursuriloru. Ori ce parte s'eu aperatoriu póte pretinde a i se da unu certificatu oficiosu despre terminii infatiosierei s'eu presentarei scripteloru, a apelatiunei s'eu recursului.

XII. Despre form'a procesului protocolaru.

§. 52. Fiindu statorita form'a protocolara a procesului, partile daca sunt pregatite de procesu si provédute cu tóte dovedile lor, potu incepe pettractarea procesului in aceasi di (§. 36.) si potu continuá alegatiuniloru pana la incheierea pettractarei.

§. 53. Ne fiindu partea actora la diu'a statoririi formei procesuali destulu de pregatita si a-si espune actiunea sa cu deseversire, s'eu dupa ce si-a datu ea actiunea si partea incta respunsulu, la aceasi di, nu va fi pregatita pentru darea repliciei, protopresbiterulu i-va dá de locu unu terminu de 30 de dile, fipsandu diu'a de infatiosiare, la carea se voru infatiosia partile, si la care partea actora va avea a-si dá actia resp. replica, inse sub acea urmare: cá daca partea actora nu se va infatiosia la acea di spre darea actiunei s'eu a repliciei, ea se va privi, ca si candu nu mai voeste a-si persecuá procesulu de divortiu.

In acestu casu protopopulu, dupa trecerea terminului de restitutiune, va decretá stingerea actiunei si va indrumá pre parti la convietuire.

§. 54. Daca partea incta nu se va infatiosia la diu'a prefipta in carea s'a datu acti'a, atunci acti'a i se va impartasi in copie si se va citá spre darea respunsului sub urmarile din §.

Asemenea se va urmá déca la diu'a darei repliciei nu se va infatiosia, fara inse a i se mai comunicá replic'a.

§. 55. Daca dupa darea si improtocolarea actiunei, partea incta nu va fi pregatita pentru respunsu s'eu dupa darea repliciei, pentru duplica, i se concede asemenea aminare (§. 41.) inse cu acea urmare: ca daca la diu'a prefipta nu se va infatiosia s'eu nu-si va da respunsulu, s'eu duplica, ea se va citá inca numai odata spre darea respunsului s'eu dupliciei si déca nici atunci nu se va infatiosia s'eu nu va respunde la actie, forulu dupa trecerea terminului de restitutiune in casu de neinfatiosiare, va pasi la cercetarea motiveloru si dovediloru produse de partea actora, déca acésta s'a infatiosiatu si cerutu continuarea procesului, si dupa rezultatulu acelora se va decide caus'a.

§. 56. Dupa improtocolarea dupliciei au partile se dea triplica si cuadruplica.

§. 57. Déca la ori-care di de infatiosiare, nu s'aru infatiosia nici o parte si nici aperatorii lor, partile se voru privi de impacate si dupa trecerea terminului de restitutiune se voru predá actele la archivu.

§. 58. Partile litigante potu amaná dilele de infatiosiare cu invoire reciproca, de câte ori voru vof, inse numai spre scopulu impacaciunei si déca un'a s'eu alta nu traiesce in concubinatu.

§. 59. Terminele de amenare are a le orenduí judecatoriulu dupa normele acestei proceduri. Cu invoire ambeloru parti póte fi restempulu mai scurtu s'eu mai lungu, inse nici odata mai lungu de 60 dile. Diu'a si ór'a de infatiosiare se defige in fati'a partiloru si spre aducere aminte li se admanuéza câte o siedula.

XIV. Despre reconventiune in procesulu protocolaru.

§. 60. In casu, cându partea incta in primulu respunsu protocolaru reconvine pre actoru (§. 25.) si cere si ea divortiu din alte motive, déca actorulu dupa acést'a nu s'aru mai lasá la procesu, s'eu nu se va mai infatiosia si nu va dá replica, atunci parlea actora se mai citéza inca odata spre infatiosiare si darea repliciei la unu alu doilea terminu, cu acelu adausu, cá neinfatiosindu-se nici la acést'a se va purcede la cercetarea dovediloru aduse de ambele parti.

Asemenea se procede si atunci, candu partea incta, ce se servesce de reconventiune, la darea dupliciei nu se infatiosieza, si partea actora sustiene actiunea.

XV. Despre procesulu scripturisticu.

§. 61. Statorindu-se form'a procesului scripturisticu, protopresbiterulu mai întâiu indrépta pre actoru a-si presentá actiunea sa formala in scrisu, in terminu de 30 dile dela diu'a aceasi incependu, care terminu, se mai póte prelungi inca cu alte 30 dile, incependu dela terminulu espiratu, inse numai cu acea urmare: cá déca actorulu nici la acestu terminu prelungitu nu-si va presentá actiunea, se privesce, cá nu voiesce a-si mai persecuá procesulu de divortiu, si dupa espirarea terminului de restitutiune, actele se depunu la archivu.

§. 62. Actiunea presentata (dupa form'a §.) resp. unu exemplaru, cu aclusele in copie, o intiméza protopopulu partiei incte resp. reprezentantelui cu acea resolutiune scrisa pre dosulu ei, cá partea incta are a-si presentá respunsulu ei in scrisu asupra actiunei, in terminu de 30 dile, incependu dela admanuare, care terminu se mai póte prelungi cu alte 15 dile dela espirarea celui dintâiu incepédu (45 dile). Déca partea incta nici pana la alu doilea terminu nu-si va fi presentatu respunsulu, atunci protopopulu o va dmoná prin o resolutiune, ce se va impartasi si actorelui, intr'acolo: cá déca respunsulu nu se va presentá nici pana la alu treilea terminu, ce se va prefige cu 15 dile dela espirarea terminului alu doilea, (60 dile) anu-mindu-se apriatu acea di, si déca actorulu dupa trecerea acestui terminu va starui pe langa continuarea procesului, forulu va pasi la cercetarea dovediloru produse de actoru si va decide caus'a.

§. 63. Respunsulu presentatu se admanuéza fara intardiare partiei actore, spre a-si pesentá replic'a in terminu de 20 dile dela admanuare. Asia se urméza si cu celelalte scripte. Pentru replica si duplica, la cererea espre-sa a partii respective, se póte prelungi terminulu primu inca numai cu alte 15 dile, incependu dela terminulu espiratu (45 dile). Pentru triplica si cuadruplica nu se potu prelungi termini.

§. 64. Déca actorulu in terminii §. lui nu-si va presentá replic'a, nici nu va dechiará, cá nu mai póte s'eu nu mai voiesce a alegá, se privesce, cá nu-si mai persecuta procesulu, si actele dupa trecerea terminului de restitutiune, se depunu la archivu. Éra déca partea incta nu 'si va presentá duplic'a in acei termini, nici nu va dechiará, cá nu mai póte s'eu nu mai voiesce a alegá, atunci dupa espirarea terminului de restitutiune, déca actorulu va starui in divortiu, se procede la cercetarea dovediloru aduse de parti. Asemenea se procede si atunci, cându triplic'a s'eu cuadruplic'a nu s'aru presentá la terminulu primu, pentru a carui intardiere nu se da restitutiune.

§. 65. Déca partea incta va face intrebuintiare de reconventiune in procesulu scripturisticu in primulu respunsu si va cere din alte motive si ea divortiu, atunci se va procede in intielesulu §-lui 60.

(Va urmá.)

Monastirile in Francia.

Este ceva caracteristicu cerbici'a cu care continua a se profesá in Francia spiritulu si prejuditiile religióse, cu tóte principiile progresiste si republicane cari s'au desvoltatu pe teritoriulu ei pana la celu mai inaltu gradu. Urmátorele espuneri si cifre pe cari le reproducemu din „Romania libera“ dupa „Köln. Ztg.“, sunt menite a ne deslusí asupra asediemintelor si congregatiunilor, cari sunt destinate a cultivá acelu spiritulu si acele prejuditii, impiedecandu stingerea lor prin elemente adverse:

De si statistic'a depusa in siedinti'a de eri a camerei de catra ministrulu instructiunei publice pe mas'a acesteia, in privintia manastirilor aflate in Francia, nu este inca publicata oficialu, cu tóta acestea cifrele generali cari sunt cuprinse, in ea sunt deja cunoscute.

Ministrulu imparte deosebitele congregatiuni in urmatorulu modu: 1) Congregatiuni si ordinuri de barbati admise prin lege, 2) congregatiuni si ordinuri de femei admise prin lege; 3) congregatiuni religióse de barbati neintarite prin lege; 4) congregatiuni religióse de femei neintarite prin lege; 5) congregatiuni religióse de barbati admise prin lege si consacrate instructiunei; scóle publice si private dirigate de catra ele, 6) scóle publice séu private, cari sunt dirijate de congregatiuni religióse femeesci admise prin lege.

In statistic'a intocmita de catra ministru, congregatiunile si ordinile sunt dispuse dupa datele documentelor, cari asigura esistenti'a loru legala. Se numera cinci congregatiuni legitime, cari au intemeiatu in Francia si coloniele sale 115 manastiri, in tierile straine 109. Numerulu membriloru acestoru cinci congregatiuni se urca la 2418. Ordinuri de barbati sunt patru cu 84 de membrii.

Congregatiuni religioase de femei sunt 224. Acestea posedu 2450 manastiri, cu 93,215 membri. Pe langa acestea mai sunt 35 de congregatiuni religióse de unu caracteru particularu, cari au 102 manastiri cu 3794 membrii, si 644 ordinuri, ér de unu caracteru particularu, cu 644 manastiri si 16,741 membrii. Congregatiunile religióse de barbati cari nu sunt admise prin lege posedu 384 manastiri cu 7444 calugari; congregatiunile religióse de femei neadmise prin lege au 602 manastiri cu 14000 calugaritii.

Congregatiunile religióse de barbati intarite prin lege, cari se ocupa cu instructiunea sunt 23 cari conducu 2328 scóle publice si private; acestea 23 congregatiuni numera 20541 calugari. 528 congregatiuni de femei dirijiază 10,951 scóle publice si 5527 private.

In totalu numerulu calugariloru si calugaritiloru se urca dar in Francia la inspaimintátorea suma de 200,000, la cari trebuie se mai adaogamu 45000 de preoti de tóte gradele, de la cardinalu pana la capelanu. Intre acestia 245000 membrii bisericesci nu sunt cuprinsi inca laicii, pe cari biseric'a intribuintiază in serviciulu ei. La 1848, cand singurulu ordinu admisu prin lege érá acela alu suroriloru de caritate, de abia se aflau in Francia cate-va mii de calugari si calugariie.

In Francia avemu dar o priveliste cu totul contrarie celoru cari ne presinta alte tieri in cestiunea manastiriloru. Pe candu mai pretutindenea numerulu acestora scade si cu elu si a ómeniloru, cari plecandu de la credintie gresite séu din intentiunea pacatósă, petrecu viatia in tran-davie, pe atunci calugarii si calugaritiele din Francia se sporescu mereu, si timpulu cu progresele sale civilizátore nu slabescé câtu de putinu vaz'a loru, ba inca o maresce. Considerandu acestu fenomen, precum si multimea scóleloru monopolisate de ómenii bisericeii, trebuie se marturisimu, că clericalismulu este mai numerosu si mai puternicu adi in Francia, de câtu ori si cand de alte ori.

Muma catra ciocarla.

— Alegoria. —

Mandru canti tu ciocarla
Deminéti'a pana 'ndiori,
Eu atunci cu bucuria
Te ascultu adeseori.

Si privindu cu dragu la tine
Cum cantandu te veselesci,
Socotescu atunci in mine
Domne fericita esci !

Cu cantarea ta cea draga
Si placuta tuturoru,
Tu trediesci natur'a 'ntréga
Si tieranulu muncitoru

Catra sórele dreptatii
Prim'a ruga tu o nalti,
Si in rou'a deminetii
Prim'a ora tu te scaldi !

Tu esti in vezduhu regina,
Acolo e tronulu teu
De-unde 'nalti cantarea-ti lina
Catra bunulu Dumnedieu !

Bine-i acolo de tine,
Tu totu canti te desfatedi,
Inse eu amaru de mine
Totu suspinu si lacrimedi

C'am avutu o ficia draga
Si frumósă ca si-unu crinu,
Si-mi parea că-e lumea intréga
Candu o-avému pre alu meu sinu !

Dar' unu hotiu far' de credintia
Unu crestinu far' Dumnedieu,
Si far' nici o consciintia
O rapi din senulu meu !

Ciocarla mitutica
Ce atatu de tainicu sbori,
Si in sboru-ti far' de frica
Te innalti si te cobori,

In viati'a ta intréga
Oh pazeste-ti puii tei,
Si nu-ti face cuibulu draga
Intre inimicii rei :

Că-i pati-o ca si mine,
Puii tii-voru invrajbá,
Si cuibutiulu loru in fine
Altii ilu voru ocupá !

Deci in desu de deminétia
Candu te 'nalti la tronulu teu,
Cu cantarea ta te 'naltia
Pana susu la Dumnedieu,

Si te róga se pazésca
Cuibulu teu, puitii tei,
Si te róga se trasnésca
Pe toti inimicii mei !!

Diverse.

= **Preasanti'a Sa** dlu Episcopu *Ioanu Metianu* a renternatu dela Sibiu Mercuri in 25 oct. st. v.

= **Parastasu.** Dumineca in 15. octobre st. v. a. c. s'a celebratu parastasu in biseric'a diu Resinari pentru nemoritoriulu arhiepiscopu si Metropolitu *Andrei Siaguna* si pentru mecenatele nationalu *Emanuilu Gozdu*. La acésta festivitate religiósá au participatu deputatii congressuali in corpore. La liturgia a pontificatu Preasanti'a Sa Episcopulu *Caransebesiului Ioanu Popasu*, cu o asistentia numerósá de conlurgisitori; Preasanti'a sa Episcopulu *Ioanu Metianu* a asistatu asemene la servitiulu divin si celebrandu la ceremoni'a funebra. Deputatii congressuali au depusu pe mommentulu fericitulu Archiereu o cununa de doliu cu inscriptiunea: „Marelui Parinte Andreiu. In semnu de pietate. Deputatii congressuali. 1878.“ O alta cununa presentata totu de deputatii congressuali cu inscriptiunea: „Mecenatelui nationalu *Emanuilu Gozdu*. In semnu de pietate. Deputatii congressuali: 1878“ s'a asediatu in scol'a romana din Resinari, deasupra portretulu, marelui fundatoru nationalu.

+ **Telegastrografulu.** Este aprópe de prisosu de a spune cá acésta inventiune vine din Statele-unite, acésta fericita tiara unde geniulu mecanice produce necontentu minuni noue. Mecanismulu telegastrografulu nu este pana acum cunoscutu de altii de cá de inventoru. Acest'a pretinde prin ajutorulu aparatulu seu cá va putea bea si mancá la o departare de mai multe mile de loculu unde se gateste ospaciulu ce este se se consume, séu celu putinu se simta gustulu bucateloru delicate servite pe masa si se aiba efectele stimulanteloru cari sunt de a se absorbi. Chipulu de a se servi de acestu instrumentu este fórté simplu: o menecare, suculenta séu nu, este pusa sub unu recipientu, in comunicatie cu o puternica baterie electrica de care sunt legate atátea sirme electrice cáti óspeti, fie care sirma îndreptata fiindu pana la locuintia fie-caruia. La óra hotarita pentru prandiu, fie-care invitatu pune capatulu sirmei in gura si gusta completu savórea bucateloru servite la celalaltu capatu alu sirmei. Mai multu de cá atáta, inventuru afirma cá prin mijloculu unei perfectiunari recente in mecanism, se póte procurá consumatoriloru chiar placerea saturarei proporcionata cu cantitatea hranei absorbite. Totu ast-feliu este si cu vinurile cari transmitu prin sirma efectele loru alcoolice dimpreuna cu arom'a loru respectiva. Dar lucrulu celu mai frumosu este cá, indata ce se scóte sirm'a din gura séu se disparte de bateri'a electrica, persóna satula pentru momentu capata indata din nou pofta, betivulu se afla in starea sa normala, si din ospatiu nu remane alta de cátu o amintire. Nu se stie daca bucatele disparu sée se micuréza in timpul prándiului. In asemine casu, ar fi intrebarea ce au devenitu acele bucate? In casu contrariu, inventiunea ar fi de folosu numai pentru acea categorie de mancari, ca Barmacide, ar putea in chipulu acest'a se face se tie mai multe dile acelasi felu de bucate. Pecatu numai cá acésta inventiune vine dintr'o tiara atatu de avuta in fictiuni si in totu felulu de nascociri inchipuite.

= **(Himen).** *Nicolau Oncu*, avocatulu in Aradu, si-a celebratu cununi'a cu domnisióra *Letitia Hodosiu*, in biseric'a din Rossi'a (Transilvania) Marti in 24 Octobre st. v. a. c.

Notitie bibliografice.

A esitu de sub tipariu o brosiura intitulata: „*Soll*“ si „*Haben*“ *Cestiunea Ovreiloru din Romania*,“ studiu socialulu de *Ioanu Slavici*: Bucuresci. 1878. Pretiulu 1 leu 50 bani (70 cr.)

Acésta scriere, dela conoscutulu nostru publicistu compatriotu este de mare importantia nu numai in respectu politicu, ci chiar si in celu religiosu, o impregiurare, carea ne face, ca ocasionalminte se venimu cu o dare de séma asupra ei.

* * *

A esitu de sub tipariu: *Legendaru séu carte de cetire pentru scótele poporale de Vasile Petri*. Partea I. Pentru alu 3-lea si alu 4-lea anu de scóla. Sibiu. Tipariulu tipografiei Archidieceesane. Pretiulu unui esemplaru legatu 45 cr. Dlu Petri, ca pedagogu este cunoscutu publiculu nostru prin numerósele sale scrieri pedagogice. Aceste sunt recomandatiune si garanti'a suficianta pentru utilitatea si practicabilitatea operei presente.

Concursu.

3--3.

Se publica concursu nou pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scól'a gr. or. conf: de nou infintienda in comun'a *Sambateni* inspectoratulu Aradului cu terminulu pre *12. Novembre a. c.*

Emolumintele sunt: 200 fl. v. a. in bani gata, 8 stangini de lemne, din cari are a-se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu gradina si stolele usuate dela inmormentari; mai de parte comun'a bisericésca se deobliga, ca la segregarea pamenturiloru care sta deja sub curgere va staruí a dobandi si $\frac{1}{2}$ sess. pamentu estravilanu pe partea alegendulu invetiatoriu. —

Recurintii au a-si adresá recursele loru instruite cu testimoniulu despre absolvirea preparandiei, testimoniulu de cualificatiune si de moralitate, — cei cu clase gimnasiale seu reale voru fi preferiti, si a le adresá catra comitetulu parochialu din Sambateni, si a le trimite R. D. protosincelu *Josifu Goldisiu* in Aradu; mai departe au a-se presentá in vreo dumineca seu serbatóre in biseric'a din Sambateni spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Sambateni 8 Octobre 1878.

Comitetulu parochialu.

Constantinu P. Aiudanu,
pres. com par.

Georgiu Popescu,
not. com.

Cu scirea si invoirea mea *Josifu Goldisiu* inspectoru de scóte.

LUDOVIGU SCHRODT

pantofariu in Aradu,

Strad'a Forry, in cas'a lui Nádasdy,

visavi de berari'a Pölzl,

se recomanda a primí comande pentru

pantofi de barbati, dame si copii.

Totu de odata atrage atentiunea p. t. publiculu asupra marelui seu depositu de pantofi. Primesce comande din giuru, si le esecuta cu cea mai mare promptitudine.

2--3.